

1.teksts pēc Annas Sakses pasakas "Narcise".

1.Pat dieviem ne katreiz izdodas savus bērnus izaudzināt tādus, kā tie būtu vēlējušies. Kad upes dievam Kēfīsam un nimfai Leiriopei piedzima dēls Narciss, viņi nevarēja vien nopriecāties par skaisto, veselīgo bērnu. „Manu **baltvaidsīt**, manu **spulgacīt**, manu **sproggalvīt**,” tā Leiriope mīlinādamies sauca savu zēnu. „Ak, kāds skaistulis! Kāds neredzēti daiļš bērns! Tas gan būs siržu lauzējs!” Narcisu apjūsmoja pie Leiriopes ciemoties sanākušas nimfas. „Un cik viņš labs un gudrs!” ciemiņu uzslavas papildināja laimīgā māte.

2. Bet tāpat kā cilvēkiem, arī dieviem ir savi nelabvēļi un skauģi, kas nevar paciest, ka otram drīkst būt kas labāks. Zivis, peldēdamas no austrumiem uz rietumiem, aiznesa turp ziņu par Kēfīsa un Leiriopes dēla skaistumu un gudrību, līdz par to kļuva zināms gorgonai Medūzai. Un, tā kā viņas pašas dēls bija neglīts, ļauns un muļķis, tad, uzdzirdot Narcisa labo slavu, Medūzu pārņēma tāds niknums, ka čūskas, kas matu vietā auga uz viņas galvas, sacēlās stāvus un sāka šņākt. Viņas mute sašķobījās greiza kā veca sandale un gārgdama izdvesa lāstu: „Lai tavs skaistums, tavs labums un tavs gudrums tevi pazudina! Lai tu iemīlies pats savā skaistumā, lai tu dari labu tikai slavas dēļ, lai tu tiecies pēc gudrības, gribēdams būt pārāks par citiem! Ar to brīdi, kad tu ieraudzīsi sevi spogulī, sāksies tava bojā eja!” Zivis, kas peldēja no rietumiem uz austrumiem, izplatīja vēsti par Medūzas lāstiem arī upē, kur valdīja Kēfīss. Viņš lika savā pilī sadauzīt visus spoguļus un to lauskas izmest krastā.

3.Ātri skrien gadi pat dievu dēliem. „Cik gudrs un vispusīgs jauneklis! Laimīga tā nimfa, ko Narciss ņems par sievu!” tā skandināja vecās nimfas, jau priekšlaicīgi apskauzdamas Narcisa nākamo. Narciss ilgi vēroja un pētīja, kura no daiļavām būtu viņam vispiemērotākā, līdz izlēma, ka no visām skaistākā ir Eho, un saderinājās ar to. Kāzu priekšvakarā Eho lūdza Narcisu, lai tas izkāpj krastā un saplūc viņai ievas ziedus, ko ievīt zaļajos matos. Narciss sadabūja tos veselu klēpi un jau pārlicās pār krastu, lai ienirtu upē, kad nejauši mierīgajā ūdenī ieraudzīja savu attēlu. „Kāds skaistums! Kāds nebijis daiļums kopš pasaules radīšanas!” viņš izsaucās un kā apburts sastinga un raudzījās savā attēlā, aizmirsdams, ka viņu gaida līgava Eho.

2.teksts pēc tīmekļa materiāliem

Amariļļu dzimtas ģints ("Narcissus"), **daudzgadīgs sīpolaugs**. Apbrīnojami smaržīgas un skaistas pavasara **sīpolpuķes**, ko plaši audzē dārzos, parkos, **stādaudzētavās** un podos. Tās sāk ziedēt jau martā un aprīlī. Ir vairāk nekā 50 narcisu sugu, un, tās krustojot, ir radītas daudzas šķirnes un hibrīdi. Latvijā kā **krāšņumaugus** audzē 600-700 šķirņu. Mēs audzējam 3 sugas: poētiskās (Narcissus poeticus L.), pušķainās (Narcissus tazetta L.) un izteiksmīgās (Narcissus pseudonarcissus L.) narcises. Tiek uzskatīts, ka koši krāsainās un greznās narcises ir pirmie augi, ko kultivē puķu dārzos. Tās atšķiras ar neparasti veidotiem **ziedlapiņām**, vainagiem vai caurulītēm, citas - ar izturīgiem stublājiem un skaistiem zaļumiem, un narcisēm piemīt elegance un vienkāršība, kas valdzina. Pēc zieda formas narcises iedala daudzās grupās, no kurām izplatītākās ir **cauruļveida, platlapu, šaurlapu, pilnlapu** un poētiskās narcises. Narcises zieds ir kļuvis ļoti populārs, jo tas ir kompakts un no viena sīpola veido vairākus ziedus. Tās zied diezgan ilgi vēsā un gaišā vietā. Narcises piešķirs krāsu jebkurai puķu dobei, **akmeņdārzam**, zālienam vai dārzam.

4. Viņš nometa ziedus zālē un piecēlies aplūkoja ūdens spogulī savu augumu. „Jā, es esmu ne tikai vislabākais un visgudrākais, bet arī visskaistākais jauneklis,” jūsmoja Narciss. Kad Eho, nevarēdama sagaidīt sava mīļotā atgriešanos, izbāza galvu virs ūdens, Narciss viņu rupji nolamāja par to, ka tā sakustinājusi ūdens spoguļi. Eho neticēja, ka Narciss varētu uz viņu dusmoties, un kaitēdamās vēl paplunčcināja ūdeni. Eho nosauca viņu par pašiemīlējušos muļķi un aizsteidzās pastāstīt Kēfīsam, ka viņa dēls sajucis prātā.

5. Veltīgi bija tēva mēģinājumi pierunāt dēlu atgriezties ūdens pilī, veltīgi bija mātes lūgumi un asaras. Narciss palika krastā, spoguļojās un runāja tikai par savu skaistumu, kamēr izdila, sažuva un saplūda ar zemi.

„Skaista bija mūsu mīlestība...” Eho nopūtās un, lai nekad nezustu Narcisa piemiņa, iestādīja viņa bojā ejas vietā puķi, kas uzziedēja balta kā Narcisa vaigs.

✚ Vai esat dzirdējuši apzīmējumu “narcisms”?

Kas ir veselīgs/neveselīgs narcisms?

Kādus cilvēkus dēvē par narcismiem?

❖ 1. uzdevums. Noskaidrojiet www.tezaurs.lv vārda “narciss” nozīmi!

2. uzdevums. Izlasi informāciju par sengrieķu dievībām!

Dievība	Skaidrojums.
1. Kēfīss	Upes dievība Senajā Grieķijā
2. Leiriope	Nimfa upes dievība Senajā Grieķijā
3. Eho	Ūdens nimfa
4. gorgona Medūza	Mītiska briesmone, kam matu vietā ir čūskas.
5. Nimfa	Grieķu un romiešu mitoloģijā — daudzas dabas dievības, jaunas, skaistas sievietes veidolā.

3. uzdevums. Lasi tekstu un pasvītro nesaprotamos vārdus! Jautā skolotājam!

4. uzdevums. Izraksti no teksta 1. rindkopas mīļvārdiņus! Kas izmantoja šos vārdus, kāpēc?

5. uzdevums. Izraksti no teksta pirmās rindkopas frazeologismu!

6. uzdevums. Atrodi teksta 2. rindkopā, kā tas pateikts tekstā!

Cilvēks, kam nepatīk citu panākumi _____

Ļauna vēlējums _____

Sasista priekšmeta gabals _____

7. uzdevums. Izraksti no teksta 2. rindkopas salīdzinājumu!

8. uzdevums. Raksturo Eho un Narcisa attiecības! Kuras rakstura īpašības vislabāk atbilst pasakas galvenajam varonim?

Apķērīgs, biedrīgs, centīgs, darbīgs, enerģisks, fanātisks, greizsirdīgs, haotisks, iedomīgs, jūtīgs, kategorisks, lepns, maigs, neapmierināts, objektīvs, rotaļīgs, satīcīgs, taktisks, uzpūtīgs.

9. uzdevums. Formulē problēmu, ko Anna Sakse izvirza pasakā!

10. uzdevums. Atrodi piemērus līdzībai starp ziedu (narcisi) un galveno varoni (Narcisu)! Izmanto 2. tekstu!

Pasakas galvenais varonis Narciss.	Zieds narcise.

11. uzdevums. Kādas veiksmes un kādas grūtības mūsdienās varētu sagaidīt puisi Narcisu vai meiteni Narcisi?

➤ 12.uzdevums.Izlasi izceltos vārdus abos tekstos! No kādiem vārdiem veidoti salikteni? Aizpildi tabulu!

Vārds tekstā .	No kādiem vārdiem veidots?
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	

13. uzdevums. Izraksti no pirmā teksta prasīto!

- 1 atvasināts vārds ar priedēkli _____
- 1 atvasināts vārds ar piedēkli _____
- 1 pirmatnīgs darbības vārds _____
- 1 vietniekvārds _____
- 1 īpašības v. ar noteikto galotni _____
- 1 īpašības vārdu vispārākā pakāpē _____
- 1 lokāmo darāmās kārtas pagātnes divdabi _____
- 1 daļēji lokāmo divdabi _____

14.uzdevums . Ieraksti tabulā vārda sastāvdaļas!

Vārds	Priedēklis	Sakne	Piedēklis	Galotne
niknums				
dusmoties				
gudrība				
mīlestība				
nolamāt				

15.uzdevums. . Iekavās dotos vārdus pārveido par citu vārdšķiru vārdiem un raksti pareizā formā! Izceltajiem vārdiem pieraksti priedēklus!

No mazām dienām tik vien (dzirde) _____ kā par savu skaistumu, labo sirdi un gudro (prātot) _____, Narciss domāja, ka viņam ___būt arī labam un (gudrība) _____, kaut gan dažreiz tas bija ļoti (grūtības) _____. Kad citu nimfu bērni ___licināja no savām brokastīm vai pusdienām kādu daļu, ko ___barot zivtiņām, arī Narciss ar grūtu sirdi atsvieda kaut ko no sava ēdiena, lai citi nimfēni nesauktu viņu par skopuli. Narcissam pašam gan šķita, ka, atteikdamies kaut vai no viena kumosa, viņš ir nesalīdzināmi labāks par citiem, jo tas, ko viņš ___deva zivtiņām, taču nav parastais, bet dievu ēdiens. Vēlāk viņš ___manījās neatraut sev ne drupatiņas, bet ___ņēma no mātes pieliekamā pilnas sauļas ēdamā, un visi nimfu bērni (apbrīns) _____ Narcisa pašizliedzību un devību.

- ✓ 16.uzdevums./materiāls- ziedu pulkstenis 71.lpp/ Iepazīsties ar valsti- Grieķija! Sameklē tīmekļa resursos!

<https://maciunmacies.valoda.lv/images/Macies/Lasagramata-KO-PASAKA-PASAKA.pdf>

Kur atrodas Grieķija? Kā sauc Grieķijas galvaspilsētu?

Grieķijas vēsture.

Grieķijas kultūra, zinātne.

Ievērojamākās apskates vietas.

- 17. uzdevums. Cik raksturīgas pasakā aprakstītās Narcisa īpašības ir mūsdienu cilvēkos? Izvēlies mūsdienu literatūras, teātra vai kino varoni, kuri līdzinās Annas Sakses pasakas varonim Narcisam! Veido aprakstu!
 - Kāds ir? Kādas ir rakstura īpašības?
 - Kā izturas pret citiem? Ar ko ir kopā?
 - Ko ir piedzīvojis, izjutis?

Apraksta vērtēšanas kritēriji.	Punkti.
Apraksta virsraksts.	1p.
Apraksta galvenais tēls .	1p.
Tēla vispārīgs raksturojums.	2p.
Tēla spilgtākā ārējā pazīme (izskats).	2p.
Tēla spilgtākā rakstura īpašība, kā tā atklājas.	2p.
Aprakstā ir ievads, galvenā daļa, nobeigums.	3p.
Pareizrakstība.	0-2 kļūdām-3p.; 3-4 kļūdām – 2p.; 5-6 kļūdām-1p.;

Apzīmējumi.

- ✚ Jautājumi sarunām.
- ❖ Darbs ar tekstu.
- Gramatika.
- ✓ Starppriekšmetu saikne.
- Kritiskās domāšanas uzdevums.